

Biuletyn Informacyjny 2(25)/2011

Szanowni Państwo,

*Zdrowych, pogodnych Świąt Wielkanocnych,
pełnych wiary, nadziei i miłości.
Radosnego, wiosennego nastroju,
serdecznych spotkań w gronie rodziny i przyjaciół*

życzy

Dyrekcja CBMiM PAN

i

Redakcja Biuletynu

Z radością informujemy, że Rada do spraw Szkolnictwa Wyższego i Nauki przy Prezydencie Miasta Łodzi wyróżniła profesora Andrzeja Gałęskiego nagrodą „Łódzkie Eureka” 2010 za wkład w rozwój fizykochemii nowoczesnych materiałów polimerowych oraz za badania procesów zachodzących w nano skali podczas ich wytwarzania.

Serdecznie gratulujemy!

Redakcja Biuletynu

XI Ogólnopolskie Warsztaty Naukowe „Postęp w kontrolowanej polimeryzacji rodnikowej” - 2011

11 kwietnia 2011 r. w CBMiM PAN odbyły się jedenaste Ogólnopolskie Warsztaty Naukowe „Postęp w kontrolowanej polimeryzacji rodnikowej”. Spotkania te, organizowane corocznie począwszy od 2001 r., są wspólną inicjatywą CBMiM PAN oraz Sekcji Polimerów PTChem. Wykładowcą był, już tradycyjnie, prof. Krzysztof Matyjaszewski piastujący prestiżowe stanowisko „J. C. Warner Professor of Natural Sciences” w Carnegie Mellon University w Pittsburghu (USA), które objął po Johnie A. Pople (laureat nagrody Nobla w 1998 r.). Wybitne osiągnięcia naukowe prof. Matyjaszewskiego, szczególnie w obszarze kontrolowanej polimeryzacji rodnikowej, spowodowały iż jest obecnie jednym z najczęściej cytowanych chemików na świecie (1066 opublikowanych prac, 42726 cytowań, indeks Hirscha $h = 105$ - wg ISI Web of Knowledge).

Należy również wspomnieć iż Prof. Matyjaszewski w roku 2011 został wyróżniony prestiżową nagrodą im. Wolfa w dziedzinie chemii. O znaczeniu nagrody Wolfa świadczy fakt, że aż 9 spośród 42 jej dotychczasowych laureatów w dziedzinie chemii zostało uhonorowanych nagrodą Nobla. Nagroda Wolfa przyznawana jest przez Izraelską Fundację Wolfa od 1978 r. w sześciu dziedzinach: chemii, fizyce, matematyce, medycynie, rolnictwie i sztuce. Zwycięzców wybiera Kapituła Nagrody złożona z ekspertów w poszczególnych dziedzinach nauki i sztuki. Laureaci otrzymują dyplom oraz nagrodę w wysokości 100 tys. dolarów. Prof. Krzysztof Matyjaszewski jest drugim Polakiem, który otrzymał to prestiżowe wyróżnienie. Wcześniej, w 1987 roku nagrodę otrzymał Krzysztof Penderecki. Do tego znaczącego w karierze prof. Matyjaszewskiego zdarzenia nawiązał Dyrektor naszego Centrum, prof. Stanisław Słomkowski, rozpoczynając tegoroczne Warsztaty i wyrażając tym samym uznanie koleżanek i kolegów z CBMiM PAN.

prof. A. Duda i prof. K. Matyjaszewski

Tegoroczny program Warsztatów obejmował m.in. zagadnienia: elektrochemicznie kontrolowana polimeryzacja rodnikowa z przeniesieniem atomu (ATRP), zastosowania środków powierzchniowo czynnych w ATRP oraz zastosowania tej metody w syntezie nowoczesnych materiałów polimerowych, np. układów samonaprawiających się lub materiałów porowatych. Spotkania z cyklu „Postęp w kontrolowanej polimeryzacji rodnikowej” cieszą się niesłabnącym powodzeniem – w tegorocznych Warsztatach wzięło udział około 70 osób z 12 krajowych ośrodków naukowych.

Marta Socka

IX Ogólnopolskie Sympozjum Chemii Organicznej (OSCO-IX)

W dniach 6-9 kwietnia 2011 r. odbyło się w Warszawie IX Ogólnopolskie Sympozjum Chemii Organicznej. Sympozja te są organizowane cyklicznie, na przemian przez Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN w Łodzi (ostatnio, OSCO - VIII w kwietniu 2008; patrz *Biuletyn CBMiM* nr 1/2008) oraz Instytut Chemii Organicznej PAN w Warszawie. Tegoroczne, IX Sympozjum zorganizowane zostało przez IChO PAN przy współdziałaniu Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Komitetu Chemii PAN. Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył prof. dr hab. Marek Chmielewski z IChO PAN. Jako miejsce obrad wybrano Centrum Konferencyjno-Szkoleniowe „BOSS” w Miedzyszynie, co podniosło zdecydowanie standard imprezy, ale niestety skutkowało dość wysokim kosztem uczestnictwa. W ramach Sympozjum zorganizowano pierwszego dnia specjalną sesję poświęconą uczczeniu jubileuszu siedemdziesiątej rocznicy urodzin prof. dr. hab. Janusza Jurczaka, wybitnego chemika organika, członka rzeczywistego PAN, wieloletniego aktywnego członka naszej Rady Naukowej. W tej trakcie wystąpili uczniowie profesora – warto tu dodać, że prof. Jurczak wypromował dotychczas 65 doktorów! Wieczorem odbyła się uroczysta kolacja, podczas której Jubilat przyjmował gratulacje i życzenia od uczestników Sympozjum. W imieniu naszego Centrum wystąpił dyrektor, prof. Stanisław Słomkowski.

Program Sympozjum obejmował 12 wykładów plenarnych, 24 komunikaty ustne i 75 posterów. W Sympozjum wzięło udział 160 uczestników reprezentujących praktycznie wszystkie krajowe ośrodki akademickie i naukowo-badawcze. Nasze Centrum bardzo aktywnie reprezentowało aż 12 uczestników, 9 z Zakładu Chemii Heteroorganicznej i 3 z Zakładu Chemii Bioorganicznej. Referat plenarny pt.: „Stereoselektywne biotransformacje w syntezie chiralnych związków heteroorganicznych” wygłosił na zaproszenie organizatorów prof. Piotr Kielbasiński, komunikaty ustne przedstawił: prof. Józef Drabowicz (tytuł: „Nowe pochodne 2,2'-dihydroksy-1,1'-binaftyłu funkcjonalizowane podstawnikami ze stereogenicznym lub achiralnym heteroatomem”, współautorzy: D. Krasowska, B. Bujnicki, G. Mielniczak, B. Marciniak i E. Różycka-Sokołowska), prof. Barbara Nawrot (tytuł: „Desulfuracja 2-tiourydyny w łańcuchu RNA w warunkach stresu oksydacyjnego in vitro”, współautorzy: M. Sochacki, E. Sochacka, K. Kraszewska, M. Sobczak i M. Janicka), dr Agnieszka Bodzioch (tytuł: „Nowa metoda syntezy policyklicznych skondensowanych węglowodorów (hetero)aromatycznych do zastosowań w organicznej elektronice”, współautorzy: P. Bałczewski i J. Skalik) oraz mgr Aneta Rzewnicka (tytuł: „Grupa sulfinylowa jako chiralny pomocnik w asymetrycznej syntezie neurotransmiterów PCG i PPCG, usztywnionych analogów L-AP4”, współautorzy: A. Sobczak, J. Krysiak i W. H. Midura). Postery zaprezentowali: dr hab. Ewa Krawczyk-Sójka (tytuł: „Prosta synteza pochodnych homoizoflawononów”, współautor M. Koprowski), dr Wiesława Perlikowska (tytuł: „Synteza enancjomerycznych fitoprostanów_{B1} typu I i II”, współautor M. Mikołajczyk), prof. Piotr Guga (tytuł: „Nowa metoda tworzenia wiązania P-P – reakcja 2-alkoksy-2-tio-1,3,2-oksatiafosfolanów z H-fosfonianami i H-tiofosfonianami O,O-dialkylowymi”, współautorzy: D. Błaziak, A. Jagiełło, D.

Korczyński, A. Maciaszek, A. Nowicka, A. Pietkiewicz i W. J. Stec), dr Piotr Łyżwa (tytuł: „Asymetryczna i chemoenzymatyczna synteza fosfoemiaminy”, współautorzy: M. Mikołajczyk i P. Kielbasiński) i mgr Dorota Krasowska (tytuł: „Pochodne tiofenu funkcjonalizowane podstawnikiem ze stereogenicznym heteroatomem: syntezy i próby oligo(poli)meryzacji”, współautorzy: J. Drabowicz i C. V. Stevens). Należy podkreślić, że organizatorzy dokonali doskonałego wyboru referatów plenarnych i komunikatów ustnych, co pozwoliło na pełny przegląd tematyki uprawianej w Polsce przez szeroko pojęte środowisko chemików organików. Wszystkie wystąpienia przyjmowane były z zainteresowaniem i stały się przedmiotem ożywionych dyskusji. Trzeba tu dodać, że nie wszyscy uczestnicy zdołali zabrać głos, gdyż dyskusję zdominował nasz żelazny dyskutant - prof. Józef Drabowicz. Dobra organizacja i udane imprezy towarzyszące dopełniły obrazu Sympozjum jako wydarzenia, które pozostanie długo w pamięci. Na zakończenie obrad ogłoszono wyniki konkursu na najlepszy plakat. Komisja oceniająca, w której skład wchodziła prof. Wanda Midura z CBMiM, przyznała trzy wyróżnienia – niestety nikt z naszego Centrum nie znalazł się wśród zdobywców nagród. A szkoda, bo były one cenne, ufundowane przez jednego ze sponsorów - laptop i dwa aparaty fotograficzne.

Podsumowując należy podkreślić, że nasze Centrum zaprezentowało się na Sympozjum bardzo dobrze, a nasi uczestnicy byli zdecydowanie widoczni i wyróżniali się aktywnością. Kolejne, X Sympozjum z tej serii zostanie zgodnie z tradycją zorganizowane przez CBMiM w roku 2013.

Piotr Kielbasiński

XI Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki w Łodzi

W dniach 11-19 kwietnia 2011 odbył się w Łodzi, już po raz jedenasty, *Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki*. W tym roku dominującym hasłem festiwalu było „*Investuj w siebie*”.

W ramach Festiwalu pracownicy Centrum wygłosili cztery wykłady o charakterze popularnonaukowym: „*Nanomateriały w kulturze Majów*” - dr hab. Anna Kowalewska, „*Chemia w archeologii i konserwacji zabytków*” - dr hab. Grzegorz Łapienis, „*Czekolada grzechu warta*” - dr Agnieszka Tomaszewska oraz „*Helicobacter pylorii - mała bakteria, duży kłopot*” - dr Łukasz Pęczek. Dr hab. Anna Kowalewska przedstawiła metodę wytwarzania błękitnego barwnika przez Majów z indygo i pałygorskitu - sproszkowanej skały występującej na Półwyspie Jukatan. Błękit Majów jest uznawany dziś za jedno z największych osiągnięć technologicznych i artystycznych kultur Ameryki Środkowej oraz prekursora nowoczesnych hybrydowych materiałów organiczno-nieorganicznych. Dr hab. Grzegorz Łapienis omówił wybrane zagadnienia dotyczące wykorzystania metod chemicznych do charakterystyki i identyfikacji przedmiotów archeologicznych oraz do ich konserwacji. Szczególnie przydatna do oceny wieku obiektów jest metoda datowania radiowęglowego, której stosowność wynosi do 57 000 lat. Metody analizy chemicznej stosowane są do identyfikacji pozostałości związków chemicznych w znaleziskach archeologicznych. Dr Agnieszka Tomaszewska w swoim wykładzie odpowiedziała w barwny sposób na szereg pytań: Jak powstaje czekolada? Co naprawdę kryje w sobie słodka tabliczka? Czy warto "grzeszyć" spożywając ją? Dlaczego czekolada nas uszczęśliwia? Omówiła również pozytywny wpływ poszczególnych składników czekolady na organizm ludzki. Dr Łukasz Pęczek scharakteryzował bakterię *Helicobacter pylori*, która może występować zarówno w żołądku jak i w dwunastnicy. Jej obecność w żołądku, w warunkach skrajnie niesprzyjające dla mikroorganizmów, nie pozostaje obojętna dla gospodarza, czyli nas samych. W dalszej części wykładu opisany został wpływ tej bakterii na organizm ludzki.

Wszystkie wykłady spotkały się z dużym zainteresowaniem słuchaczy.

Grzegorz Łapienis

Dnia 08.03.2011 odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej

mgr Róży Pęczerszewskiej

pt. " Wpływ inhibitorów białka FBIT na indukcję apoptozy"

promotor: prof. dr hab. Barbara Nawrot

recenzenci: prof. dr hab. Katarzyna Kieć-Kononowicz
Uniwersytet Jagielloński

prof. dr hab. Paweł Bieganowski
*Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej
im. M. Mossakowskiego PAN w Warszawie,*

a dnia 01.04.2011 swoją pracę doktorską broniła

mgr Magdalena Ozga

Tytuł pracy brzmi:

" Badania nad aktywnością substratową oraz mechanizmem działania hydrolazy Hint1"

promotor: prof. dr hab. Wojciech J. Stec.

recenzenci: prof. dr hab. Marianna Turkiewicz
*Wydział Biotechnologii i Nauk o Żywności, Politechnika
Łódzka*

prof. dr hab. Paweł Bieganowski
*Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. M.
Mossakowskiego PAN w Warszawie*

Komisja ds. Przewodów Doktorskich pozytywnie oceniła obronę.

Obie Panie zatrudnione były przy projekcie: Z/2.10/II/2.6/03/05 "Bio-Mat: Nowoczesne materiały i biomateriały. Doktorancki fundusz stypendialny dla regionu łódzkiego".

Realizacja 01.03.2006 roku - 31.03.2008 roku.

Panie pierwsze, spośród dziesięciu osób zatrudnionych, obroniły prace doktorskie i niebawem zdobędą stopnie naukowe doktorów.

Gratulujemy!